

**KOMENDA WOJEWÓDZKA
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ
W KATOWICACH**

ZATWIERDZAM

podpisał elektronicznie:
**p.o. ŚLĄSKI KOMENDANT WOJEWÓDZKI
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ
/ – /
st. bryg. mgr inż. Damian LEGIERSKI**

**PROGRAM SZKOLENIA
Z ZAKRESU
DZIAŁANIA ROT ASEKURACYJNYCH**

Katowice, 14 marzec 2025

Opracowanie merytoryczne :

- bryg. Tomasz Starowicz
- mł. bryg. Witold Stanek
- kpt. Michał Serwa
- st. kpt. Mateusz Filipski
- mł. asp. Damian Gromada
- mł. bryg. Adrian Zygmąński
- st. kpt. Sebastian Pietryszek
- st. kpt. Mateusz Musioł
- asp. Grzegorz Jurasz
- asp. sztab. Adam Burek
- st. kpt. Michał Nowakowski
- st. kpt. Adam Kołakowski
- kpt. Marcin Słowiński
- mł. kpt. Bartosz Gadziąa
- kpt. Dariusz Sobotka
- kpt. Jędrzej Zgajewski
- kpt. Łukasz Kita
- kpt. Andrzej Jaros
- mł. asp. Maciej Polis
- ogn. Krzysztof Puza

Konsultacje merytoryczne:

- ogn. w st. spocz. Maciej Moskwa
- dr hab. inż. Witold Nocoń
- mł. kpt. Anna Krywko

Konsultacje metodyczne:

- kpt. Adam Gawron
- st. kpt. Tomasz Michalik
- mł. kpt. Katarzyna Kóska
- mł. asp. Anna Maciej
- Biuro Edukacji KG PSP

Spis treści

I. ZAŁOŻENIA DYDAKTYCZNO – WYCHOWAWCZE	4
1. Cel szkolenia	4
2. Sylwetka absolwenta	4
3. Warunki przyjęcia na szkolenie	5
4. Uprawnienia absolwenta.....	5
II. REALIZACJA PROCESU DYDAKTYCZNEGO.....	6
1. Organizacja szkolenia.....	6
2. Zalecenia i wskazówki metodyczne.....	6
3. Plan nauczania	9
III. TREŚCI KSZTAŁCENIA	10
1. Zasady funkcjonowania rot asekuracyjnych – 2T	10
2. Wyposażenie rot asekuracyjnych – 1T, 1P.....	12
3. Prowadzenie działań przez rotę asekuracyjną – 2T, 17P.....	13
4. Współdziałanie kilku rot asekuracyjnych - ćwiczenie podsumowujące – 3P ...	14
IV. LITERATURA	15
V. ZAŁĄCZNIKI	16

I. ZAŁOŻENIA DYDAKTYCZNO – WYCHOWAWCZE

1. Cel szkolenia

Celem szkolenia jest przygotowanie słuchacza do działań mających na celu ratowanie życia i zdrowia strażaka, który podczas prowadzonych działań ratowniczo-gaśniczych znalazł się w sytuacji potencjalnie niebezpiecznej lub niebezpiecznej. W szczególności wyuczenie standardów bezpieczeństwa, technik ewakuacji oraz organizacji działań rot asekuracyjnych.

2. Sylwetka absolwenta

Po ukończeniu szkolenia strażak powinien:

a) w sferze poznawczej:

- znać zasady bezpieczeństwa obowiązujące w trakcie działań ratowniczo-gaśniczych,
- znać przyczyny wypadków strażaków oraz zdarzeń potencjalnie niebezpiecznych,
- omawiać wpływ stresu na poszkodowanego strażaka, członków rot asekuracyjnych oraz kierującego działaniem ratowniczym,
- omawiać elementy procedury wzywania pomocy przez strażaka oraz sytuacje tego wymagające,
- omawiać standard wyposażenia, sposób przygotowania i zasady organizacji rot asekuracyjnych na miejscu zdarzenia,
- omawiać metody samodzielnej ewakuacji strażaka ze strefy zagrożenia,
- omawiać metody ewakuacji poziomej i pionowej poszkodowanego strażaka,
- omawiać techniki ewakuacji poszkodowanego strażaka za pomocą lin i innego sprzętu asekuracyjnego,
- omawiać niezbędne do wykonania przez rotę asekuracyjną medyczne działania ratownicze,

b) w sferze praktycznej:

- stosować zasady bezpieczeństwa podczas działań ratowniczych,
- przygotować i obsługiwać sprzęt potrzebny do prowadzenia działań ratowniczych przez rotę asekuracyjną,
- wykonać ocenę stanu poszkodowanego strażaka i odpowiednio go zabezpieczyć do ewakuacji,
- dobierać techniki ewakuacji do zastanej sytuacji,
- wykonać techniki ewakuacji za pomocą lin i sprzętu asekuracyjnego,
- wykonać ewakuację poszkodowanego po powierzchni poziomej,
- wykonać ewakuację poszkodowanego strażaka po schodach w ramach rot asekuracyjnej,
- wykonać ewakuację poszkodowanego strażaka przez okno w ramach rot asekuracyjnej,
- wykonać niezbędne w danej sytuacji medyczne działania ratownicze

- w stosunku do poszkodowanego strażaka,
- c) w sferze motywacyjnej, mieć ukształtowane postawy:
- odpowiedzialności za bezpieczeństwo swoje i pozostałych ratowników,
 - odpowiedzialności za stan techniczny oraz przygotowanie sprzętu,
 - świadomości trudności fizycznych i psychicznych związanych z działaniami rot asekuracyjnych,
 - świadomości ciągłego rozwoju wiedzy i umiejętności potrzebnych do prowadzenia działań w ramach rot asekuracyjnej.

3. Warunki przyjęcia na szkolenie

Szkolenie przeznaczone jest dla funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej z województwa śląskiego, którzy posiadają co najmniej trzyletni staż służby. Kandydat na szkolenie powinien posiadać wypełnioną kartę skierowania na szkolenie (załącznik nr 1), który potwierdza spełnienie zawartych w nim wymagań.

Ponadto uczestnik szkolenia powinien posiadać:

- kompletne ubranie specjalne wraz z rękawicami specjalnymi, kominiarką, butami strażackimi (skórzane lub gumowe) oraz hełmem,
- sprzęt ochrony układu oddechowego (zwany w dalszej części dokumentu SOUO) wraz z maską oraz zapasową butlą na pierwszy i drugi dzień szkolenia oraz zapasowymi dwiema butlami na trzeci dzień szkolenia,
- sygnalizator bezruchu, latarkę,
- pętlę szytą o długości 120 cm (x 2), karabinek typu HMS,
- opcjonalnie, jeśli strażak posiada i używa wyposażenie dodatkowe takie jak np. nożyczki, nóż, multitool itd.

Dodatkowo na grupę kursantów należy zapewnić dodatkowe dwie maski z kominiarkami, dwa automaty oddechowe z wężem średniego ciśnienia, oraz cztery zapasowe butle z powietrzem (do Torby RIT).

Wszystkie wymienione powyżej środki ochrony indywidualnej powinny posiadać niezbędne dopuszczenia, aktualne przeglądy i certyfikaty, a także być sprawne i nieuszkodzone.

4. Uprawnienia absolwenta

Ukończenie szkolenia umożliwia absolwentowi:

- prowadzenie zajęć z przedmiotowego zakresu dla strażaków macierzystych jednostek ochrony przeciwpożarowej, w ramach doskonalenia zawodowego,
- udział w szkoleniu metodyczno-tematycznym dla kandydatów na instruktora z zakresu działania rot asekuracyjnych, organizowanym przez Ośrodek Szkolenia KW PSP w Katowicach,
- udział w szkoleniu z zakresu działania rot asekuracyjnych, organizowanym przez Ośrodek Szkolenia KW PSP w Katowicach, w roli pomocnika instruktorów.

II. REALIZACJA PROCESU DYDAKTYCZNEGO

1. Organizacja szkolenia

- a) Szkolenie organizowane jest przez Ośrodek Szkolenia Komendy Wojewódzkiej PSP w Katowicach zgodnie z planem szkolenia (załącznikiem nr 2).
- b) Szkolenie odbywa się na terenie wybranych Jednostek Ratowniczo-Gaśniczych (1. dzień szkolenia) oraz na terenie JRG Knurów, JRG 2 Sosnowiec-Porąbka lub kompleksu ćwiczebno-szkoleniowego w Jastrzębiu Zdroju (2. i 3. dzień szkolenia). Dopuszcza się przeprowadzenie całości szkolenia w jednym z wymienionych powyżej ośrodków szkoleniowych.
- c) Podstawą organizacji procesu dydaktycznego jest plan nauczania. Podstawową formą nauczania jest lekcja, której odpowiada jedna godzina dydaktyczna trwająca 45 minut.
- d) Zajęcia prowadzą instruktorzy, którzy oprócz posiadanej aktualnej wiedzy i umiejętności z zakresu ujętego w programie szkolenia:
 - ukończyli szkolenie z zakresu działania rot asekuracyjnych, zgodnie z niniejszym programem,
 - brali udział w szkoleniu z zakresu działania rot asekuracyjnych, organizowanym przez Ośrodek Szkolenia KW PSP w Katowicach, w roli pomocnika instruktorów,
 - ukończyli warsztaty metodyczno-tematyczne dla kandydatów na instruktora lub czynnie tworzyli program szkolenia.
- e) Szkolenie prowadzone jest przez minimum 5 instruktorów. Ze względów metodycznych zaleca się udział 6 instruktorów.
- f) W szkoleniu udział bierze 8 osób ze wskazanych Jednostek Ratowniczo-Gaśniczych lub innych jednostek organizacyjnych PSP.
- g) Warunkiem ukończenia szkolenia jest obecność na 100% zajęć przewidzianych w programie oraz aktywne uczestnictwo w zajęciach.
- h) Na realizację programu przewidziano 30 godzin dydaktycznych, w tym:
 - 5 godzin dydaktycznych zajęć teoretycznych,
 - 21 godzin dydaktycznych zajęć praktycznych,
 - 4 godziny dydaktyczne zajęć organizacyjnych i podsumowujących.
- i) Słuchacz, który spełnił warunki zawarte w pkt. g otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu szkolenia, zgodne ze wzorem zawartym w załączniku 3.

2. Zalecenia i wskazówki metodyczne

- a) Zajęcia teoretyczne powinny być organizowane dla całej grupy słuchaczy.
- b) Instruktorzy prowadzący zajęcia, w trakcie realizacji tematów przewidzianych w planie nauczania powinni zwracać szczególną uwagę na:
 - poprawną terminologię,
 - bezpieczeństwo słuchaczy podczas wykonywania ćwiczeń,
 - wykorzystywanie do ćwiczeń tylko sprawnego technicznie sprzętu,
 - poprawne wykonywanie czynności,

- kształtowanie pożądaných umiejętności oraz koniecznych nawyków.
- c) Zajęcia praktyczne muszą być poprzedzone odprawą organizacyjną oraz demonstracjami wykonanymi przez niezbędną liczbę instruktorów. W trakcie odprawy instruktor przedstawia tematykę, cele i zasady BHP podczas ćwiczenia. Demonstrację ćwiczenia należy wykonać najpierw w czasie rzeczywistym, następnie powtórzyć ją wolniej, z dokładnym opisem poszczególnych czynności, technik i metod wykonywanych podczas ćwiczenia. Wyjątek stanowi ćwiczenie nr 5, które należy poprzedzić jedną, szczegółową demonstracją. Ćwiczenie nr 6, jako forma podsumowania całości szkolenia, nie jest poprzedzone demonstracją.
- d) Do realizacji zajęć praktycznych niezbędne są dwa komplety sprzętu określonego w załączniku nr 4.
- e) W trakcie szkolenia jeden z instruktorów pełni rolę kierownika szkolenia. Kierownik szkolenia odpowiedzialny jest za prowadzenie dokumentacji szkolenia, nadzór nad przestrzeganiem zasad BHP oraz kreowanie przebiegu szkolenia.
- f) Instruktorzy prowadzący szkolenie odpowiedzialni są za sprawdzenie sprzętu, środków ochrony indywidualnej oraz wyposażenia uczestników.
- g) Zajęcia teoretyczne powinny być realizowane w pomieszczeniach zapewniających warunki techniczno-bytowe oraz wyposażonych w odpowiednie środki dydaktyczne.
- h) Zajęcia praktyczne powinny odbywać się w miejscach, które umożliwiają ich sprawną i bezpieczną realizację. Program szkolenia zakłada realizację zajęć praktycznych w następujących lokalizacjach:
 - 1 dzień – infrastruktura obiektów wskazanej JRG,
 - 2, 3 dzień – wielokontenerowy trenażer ogniowy (JRG 2 Sosnowiec-Porąbka lub teren kompleksu ćwiczebno-szkoleniowego w Jastrzębiu Zdroju) lub obiekt do prowadzenia szkoleń z zakresu działania rot asekuracyjnych (JRG Knurów).Dopuszcza się przeprowadzenie całości szkolenia w jednym z wymienionych powyżej ośrodków szkoleniowych.
- i) W toku ćwiczeń instruktor kontroluje poprawność wykonania powierzonych kursantom zadań, a w razie zauważenia nieprawidłowości, na bieżąco koryguje błędy w ramach instruktażu indywidualnego, bądź grupowego. W instruktażu końcowym prowadzący powinien podsumować zajęcia, przeanalizować najczęściej popełniane błędy, wskazać ich źródło oraz sposób prawidłowego wykonania czynności.
- j) Szczegółowy przebieg ćwiczeń praktycznych określony jest w załączniku nr 5.
- k) Każde ćwiczenie powinno być kilkakrotnie powtórzone przez słuchaczy, pełniących poszczególne role, zgodnie z poniższymi tabelami:

Do ćwiczeń nr 1-4:

	1	2	3	4	5	6	7	8
ROTA 1	P1		KDR	RIT	P2		KDR	RIT
ROTA 2	RIT	P1		KDR	RIT	P2		KDR
ROTA 3	KDR	RIT	P1		KDR	RIT	P2	
ROTA 4		KDR	RIT	P1		KDR	RIT	P2

Do ćwiczenia nr 5:

	1	2	3	4	5	6	7	8
ROTA 1	P1	KDR	RIT		P2	KDR	RIT	
ROTA 2	RIT		P1	KDR	RIT		P2	KDR
ROTA 3	KDR	RIT		P1	KDR	RIT		P2
ROTA 4		P1	KDR	RIT		P2	KDR	RIT

P1	POSZKODOWANY PRZODOWNIK
P2	POSZKODOWANY POMOCNIK
RIT	ROTA RIT Z ZAMIANĄ FUNKCJI
KDR	KIERUJĄCY DZIAŁANIEM RATOWNICZYM

3. Plan nauczania

Lp.	Temat zajęć	Liczba godzin		
		T	P	R
1.	Zasady funkcjonowania rot asekuracyjnych	2	-	2
2.	Wyposażenie rot asekuracyjnych	1	1	2
3.	Prowadzenie działań przez rotę asekuracyjną	2	17	19
4.	Współdziałanie kilku rot asekuracyjnych - ćwiczenie podsumowujące	-	3	3
Razem		5	21	26

III. TREŚCI KSZTAŁCENIA

1. Zasady funkcjonowania rot asekuracyjnych – 2T

Materiał nauczania:

Zasady bezpieczeństwa obowiązujące w trakcie działań ratowniczo-gaśniczych, w tym zapewnienie asekuracji strażakom działającym w strefie niebezpiecznej. Podstawy prawne w przedmiotowym zakresie. Przyczyny wypadków podczas działań strażaków w Polsce i na świecie. Zasady nadzoru nad pracą strażaka w strefie niebezpiecznej. Wpływ stresu na organizm strażaka. Procedura wzywania pomocy przez strażaka w sytuacji zagrożenia. Organizacja rot asekuracyjnych. Organizacja działań w sytuacji, gdy ratownik użyje procedury wezwania pomocy.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien umieć:

- omówić zasady bezpieczeństwa w trakcie prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych,
- wymienić główne przyczyny wypadków strażaków,
- wyjaśnić konieczność organizacji rot asekuracyjnych,
- omówić zasady nadzoru nad pracą strażaka w strefie niebezpiecznej,
- wskazać skutki oddziaływania stresu na organizm strażaka,
- wymienić i omówić elementy procedury wzywania pomocy przez strażaka,
- omówić zasady organizacji rot asekuracyjnych na miejscu zdarzenia,
- omówić organizację działań w sytuacji wezwania pomocy przez ratownika.

Uwagi do realizacji tematu:

Temat przedstawiany jest za pomocą prezentacji multimedialnej, która powinna zawierać następujące elementy:

Część 1

- idea szkolenia,
- podstawa prawna dot. działania rot asekuracyjnych,
- statystyki wypadków i zdarzeń niebezpiecznych wśród strażaków,
- przygotowanie strażaka do wewnętrznych działań gaśniczych,
- procedura wzywania pomocy,
- algorytm zachowania w sytuacji niebezpiecznej i potencjalnie niebezpiecznej.

Część 2

- organizacja działań ratowniczych podczas wypadku ratownika,
- organizacja rot asekuracyjnej,
- zarządzanie pracą ratowników w ramach wyznaczonych rot asekuracyjnych.

2. Wyposażenie rot asekuracyjnych – 1T, 1P

Materiał nauczania:

Wykaz elementów wchodzących w skład zestawu RIT. Wyposażenie indywidualne ratownika wchodzącego w skład rotę asekuracyjnej.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien:

- znać i omówić poszczególne elementy wchodzące w skład zestawu RIT,
- wymienić elementy wyposażenia ratownika wchodzącego w skład rotę asekuracyjnej,
- przygotować sprzęt i wyposażenie niezbędne do prowadzenia działań ratowniczych przez rotę asekuracyjną.

Uwagi do realizacji tematu:

Lista sprzętu wyszczególniona jest w załączniku nr 4.

3. Prowadzenie działań przez rotę asekuracyjną – 2T, 17P

Materiał nauczania:

Postępowanie strażaka w sytuacji awarii SOUO. Procedura wzywania pomocy przez strażaka. Metody samodzielnej ewakuacji poszkodowanego partnera z rot. Przygotowanie rot asekuracyjnej do działań. Metoda ewakuacji strażaka po schodach w ramach rot asekuracyjnej. Metody rozpoznania i lokalizacji poszkodowanego strażaka. Przygotowanie strażaka do ewakuacji. Sposób wymiany automatu oddechowego. Sposoby wykorzystania układu 4:1 zbudowanego z liny oraz dwóch bloczków podwójnych. Metoda ewakuacji strażaka z ciasnych przestrzeni przez okno. Metoda ewakuacji poszkodowanego strażaka z wysokości za pomocą dwóch lin. Metoda szybkiej ewakuacji poszkodowanego strażaka poza strefę niebezpieczną. Wymiana uszkodzonej maski OUO u poszkodowanego strażaka. Medyczne działania ratownicze. Metoda ewakuacji poziomej i pionowej poszkodowanego strażaka, przy użyciu noszy płachtowych.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien umieć:

- omówić i wykonać czynności po awarii SOUO,
- zastosować procedurę wzywania pomocy,
- zastosować metodę samodzielnej ewakuacji partnera z rot,
- przeprowadzić ewakuację strażaka po schodach w ramach rot asekuracyjnej,
- wykonać rozpoznanie obiektu w ramach rot asekuracyjnej,
- wykonać i omówić elementy przygotowania poszkodowanego strażaka do ewakuacji,
- wykonać wymianę automatu SOUO poszkodowanemu strażakowi,
- skompletować, złożyć i użyć układ 4:1,
- wykonać metodę ewakuacji poszkodowanego strażaka przez okno,
- wykonać metodę ewakuacji poszkodowanego strażaka z wysokości za pomocą dwóch lin,
- omówić i wykonać medyczne działania ratownicze możliwe do zastosowania w strefie ograniczonej widoczności,
- wykonać metodę ewakuacji poziomej i pionowej poszkodowanego strażaka przy użyciu noszy płachtowych.

Uwagi do realizacji tematu:

Szczegółowy przebieg poszczególnych ćwiczeń określa załącznik nr 5. Przedstawienie historii śmiertelnego wypadku strażaka z 28 września 1992 roku w Denver.

4. Współdziałanie kilku rot asekuracyjnych - ćwiczenie podsumowujące – 3P

Materiał nauczania:

Współdziałanie kilku rot asekuracyjnych podczas akcji ratowniczej. Zastosowanie poznanych metod działania oraz technik wykorzystania dostępnego sprzętu.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien umieć:

- przygotować sprzęt i wyposażenie niezbędne do prowadzenia działań ratowniczych przez rotę asekuracyjną,
- wykonać i omówić elementy przygotowania poszkodowanego strażaka do ewakuacji,
- zastosować niezbędne medyczne działania ratownicze,
- wybrać i wykonać prawidłową metodę ewakuacji poszkodowanego strażaka.

Uwagi do realizacji tematu:

Przy realizacji tematu, poziom trudności scenariusza należy dobrać do poziomu umiejętności słuchaczy. Podczas ćwiczenia zaleca się wykorzystanie sztucznego zadymienia. Przedmiotowy scenariusz powinien uwzględniać wykorzystanie poznanych na szkoleniu technik i metod działania rot asekuracyjnych. Należy zwracać szczególną uwagę na sposób postępowania ćwiczących ratowników w poszczególnych etapach założenia, a na zakończenie omówić i podsumować wykonane ćwiczenie.

IV. LITERATURA

1. Nocoń W., Kokot-Góra Sz., Cytawa A., Grzyb P. *Podstawy zabezpieczenia i ratowania strażaków podczas wewnętrznych działań gaśniczych*, SA PSP Kraków 2012,
2. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 sierpnia 2021 roku w sprawie szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby strażaków Państwowej Straży Pożarnej (Dz.U. 2021 poz. 1681).
3. Nedder J., *Fire Service Rapid Intervention Crews: Principles and Practice*, Public Safety Group, 2015.
4. https://www.youtube.com/watch?v=tHyuNvn6_-Q -Film do ćwiczenia nr 3.

V. ZAŁĄCZNIKI

1. Karta skierowania.
2. Plan szkolenia.
3. Wzór zaświadczenia o ukończeniu szkolenia.
4. Wykaz sprzętu.
5. Szczegółowy opis ćwiczeń.